

Bruto domaći proizvod Crne Gore za 2018. godinu

Stopa realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u 2018. godini iznosila je 5,1%.

U ovom saopštenju objavljuju se rezultati obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore za 2018. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi, u tekućim i stalnim cijenama prema ESA 2010 metodologiji.

Bruto domaći proizvod Crne Gore u 2018. godini iznosio je 4 663 miliona eura, dok je u 2017. godini iznosio 4 299 milion eura.

Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2018. godini iznosio je 7 495 eura, dok je u 2017. godini iznosio 6 908 eura.

Tabela 1. Bruto domaći proizvod

	2017	2018
1. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, mil. EUR	4 299	4 663
2. Stanovništvo, hilj.	622,4	622,2
3. Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR <i>3= (1/2)</i>	6 908	7 495
4. Bruto domaći proizvod u stalnim cijenama (cijene prethodne godine), mil. EUR	4 141	4 517
5. Realni rast BDP-a (%) <i>(BDP u stalnim cijenama tekuće godine/BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	4,7	5,1
6. Nominalni rast BDP-a (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>	8,7	8,5
7. Deflator (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u stalnim cijenama tekuće godine) x 100 - 100</i>	3,8	3,2

Tabela 2: Bruto vrijednost proizvodnje i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2017 – 2018. godina

u hilj. EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto vrijednost proizvodnje		Intermedijalna potrošnja		Bruto dodata vrijednost	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	483 654	515 240	189 000	201 307	294 655	313 933
B	Vađenje rude i kamena	109 163	97 999	49 720	47 565	59 443	50 434
C	Prerađivačka industrija	523 340	576 069	357 945	390 309	165 395	185 761
D	Snabdijevanje električnom energijom	286 226	360 386	188 987	196 211	97 239	164 175
E	Snabdijevanje vodom	110 134	108 818	34 533	32 523	75 600	76 295
F	Građevinarstvo	1 056 066	1 274 838	814 840	1 008 475	241 227	266 364
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	1 019 465	1 050 685	460 445	461 434	559 020	589 250
H	Saobraćaj i skladištenje	407 253	441 936	226 212	247 485	181 041	194 450
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	628 248	686 816	307 658	345 121	320 590	341 695
J	Informisanje i komunikacije	325 347	331 663	165 484	159 621	159 863	172 042
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	294 922	309 241	118 960	123 169	175 962	186 072
L	Poslovanje nekretninama	333 530	350 646	88 240	99 602	245 290	251 044
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	280 550	343 207	169 383	203 988	111 167	139 219
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	187 931	206 312	99 633	108 204	88 298	98 108
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	444 013	470 466	136 811	155 745	307 202	314 721
P	Obrazovanje	198 786	208 167	26 301	29 870	172 485	178 297
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	229 864	260 589	70 371	95 086	159 493	165 503
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	115 544	154 015	54 460	69 608	61 084	84 407
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	70 922	73 733	27 415	29 366	43 507	44 367
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		7 104 958	7 820 826	3 586 398	4 004 689	3 518 560	3 816 137
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode						780 531	846 993
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)						4 299 091	4 663 130

Tabela 3: Indeksi nominalnog rasta, struktura BDP-a i bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2017 - 2018. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		Indeksi nominalnog rasta ¹	Struktura BDP- a (%)	
		2017	2018		2017	2018
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	294 655	313 933	106,5	6,9	6,7
B	Vađenje rude i kamena	59 443	50 434	84,8	1,4	1,1
C	Prerađivačka industrija	165 395	185 761	112,3	3,8	4,0
D	Snabdijevanje električnom energijom	97 239	164 175	168,8	2,3	3,5
E	Snabdijevanje vodom	75 600	76 295	100,9	1,8	1,6
F	Građevinarstvo	241 227	266 364	110,4	5,6	5,7
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	559 020	589 250	105,4	13,0	12,6
H	Saobraćaj i skladištenje	181 041	194 450	107,4	4,2	4,2
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	320 590	341 695	106,6	7,5	7,3
J	Informisanje i komunikacije	159 863	172 042	107,6	3,7	3,7
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	175 962	186 072	105,7	4,1	4,0
L	Poslovanje nekretninama	245 290	251 044	102,3	5,7	5,4
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	111 167	139 219	125,2	2,6	3,0
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	88 298	98 108	111,1	2,1	2,1
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	307 202	314 721	102,4	7,1	6,7
P	Obrazovanje	172 485	178 297	103,4	4,0	3,8
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	159 493	165 503	103,8	3,7	3,5
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	61 084	84 407	138,2	1,4	1,8
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	43 507	44 367	102,0	1,0	1,0
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		3 518 560	3 816 137	108,5	81,8	81,8
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		780 531	846 993	108,5	18,2	18,2
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		4 299 091	4 663 130	108,5	100,0	100,0

¹ Indeks nominalnog rasta = (BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) * 100

Tabela 4: Bruto dodata vrijednost, u tekućim i stalnim cijenama, 2018. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)		
		Tekuće cijene 2017	Tekuće cijene 2018	Stalne cijene 2018
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	294 655	313 933	304 406
B	Vađenje rude i kamena	59 443	50 434	51 872
C	Prerađivačka industrija	165 395	185 761	180 276
D	Snabdijevanje električnom energijom	97 239	164 175	157 625
E	Snabdijevanje vodom	75 600	76 295	76 244
F	Građevinarstvo	241 227	266 364	267 520
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	559 020	589 250	585 451
H	Saobraćaj i skladištenje	181 041	194 450	192 007
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	320 590	341 695	343 719
J	Informisanje i komunikacije	159 863	172 042	165 630
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	175 962	186 072	175 346
L	Poslovanje nekretninama	245 290	251 044	248 380
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	111 167	139 219	121 797
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	88 298	98 108	95 892
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	307 202	314 721	314 003
P	Obrazovanje	172 485	178 297	174 555
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	159 493	165 503	164 642
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	61 084	84 407	65 665
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	43 507	44 367	45 099
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		3 518 560	3 816 137	3 730 130
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		780 531	846 993	787 264
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD		4 299 091	4 663 130	4 517 394

Tabela 5: Bruto dodata vrijednost i struktura BDP-a u stalnim cijenama, 2018. godina

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost (hilj. EUR)	Struktura BDP-a (%)
		2018	2018
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	304 406	6,7
B	Vađenje rude i kamena	51 872	1,1
C	Prerađivačka industrija	180 276	4,0
D	Snabdijevanje električnom energijom	157 625	3,5
E	Snabdijevanje vodom	76 244	1,7
F	Građevinarstvo	267 520	5,9
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	585 451	13,0
H	Saobraćaj i skladištenje	192 007	4,3
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	343 719	7,6
J	Informisanje i komunikacije	165 630	3,7
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	175 346	3,9
L	Poslovanje nekretninama	248 380	5,5
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	121 797	2,7
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	95 892	2,1
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	314 003	7,0
P	Obrazovanje	174 555	3,9
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	164 642	3,6
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	65 665	1,5
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	45 099	1,0
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		3 730 130	82,6
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		787 264	17,4
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)		4 517 394	100,0

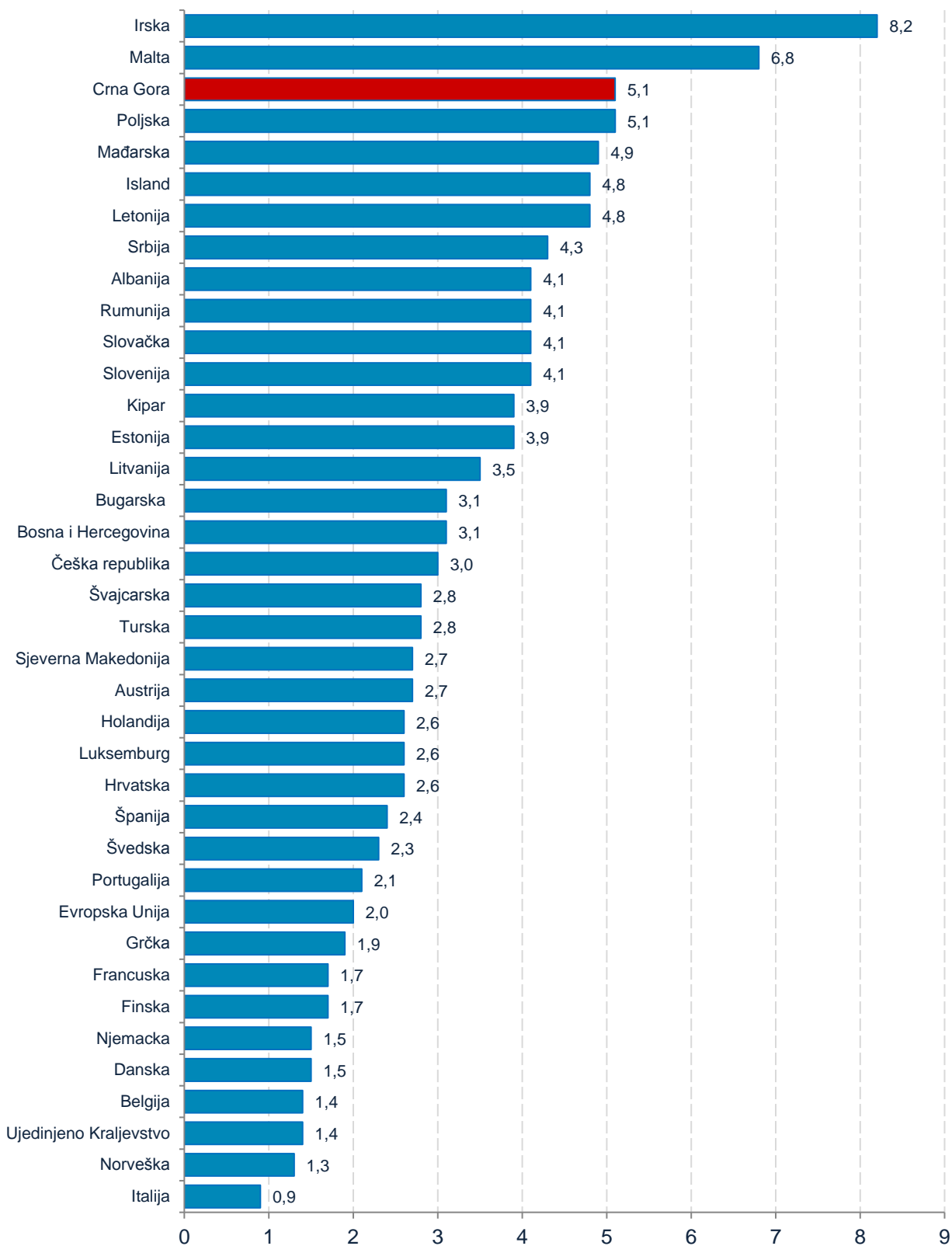
Tabela 6: Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama, 2017. - 2018. godina

Kategorija potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2017	2018	2017	2018
1 = (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	4 007 689	4 287 489	93,2	91,9
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	3 215 527	3 424 602	74,8	73,4
1.2 = (a+b)	Potrošnja države	792 162	862 887	18,4	18,5
a)	<i>individualna</i>	366 004	410 496	8,5	8,8
b)	<i>kolektivna</i>	426 158	452 391	9,9	9,7
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	1 157 403	1 363 930	26,9	29,2
3	Promjene zaliha	141 903	124 301	3,3	2,7
4 = (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-1 007 904	-1 112 590	-23,4	-23,9
4.1 = (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 765 000	1 999 317	41,1	42,9
a)	<i>izvoz roba</i>	382 449	436 060	8,9	9,4
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 382 551	1 563 258	32,2	33,5
4.2 = (a+b)	Uvoz roba i usluga	2 772 904	3 111 907	64,5	66,7
a)	<i>uvoz roba</i>	2 242 513	2 485 232	52,2	53,3
b)	<i>uvoz usluga</i>	530 391	626 675	12,3	13,4
5 = (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	4 299 091	4 663 130	100,0	100,0

Tabela 7: Struktura BDP-a po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama, 2017 - 2018. godina

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)		Struktura BDP-a (%)	
		2017	2018	2017	2018
1 = (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	3 919 302	4 205 180	94,7	93,1
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	3 154 502	3 363 138	76,2	74,4
1.2 = (a+b)	Potrošnja države	764 800	842 042	18,5	18,6
a)	<i>individualna</i>	354 411	396 626	8,6	8,8
b)	<i>kolektivna</i>	410 388	445 416	9,9	9,9
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	1 161 669	1 327 030	28,1	29,4
3	Promjene zaliha	129 700	127 545	3,1	2,8
4 = (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-1 069 959	-1 142 360	-25,8	-25,3
4.1 = (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 634 230	1 886 693	39,5	41,8
a)	<i>izvoz roba</i>	348 934	429 789	8,4	9,5
b)	<i>izvoz usluga</i>	1 285 297	1 456 904	31,0	32,3
4.2 = (a+b)	Uvoz roba i usluga	2 704 190	3 029 053	65,3	67,1
a)	<i>uvoz roba</i>	2 181 755	2 414 412	52,7	53,4
b)	<i>uvoz usluga</i>	522 435	614 641	12,6	13,6
5 = (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (stalne cijene)	4 140 711	4 517 394	100,0	100,0

Grafik 1. Međunarodni pregled stopa realnog rasta BDP-a, 2018. godina

Podaci o stopama realnog rasta BDP-a koje objavljuje EUROSTAT nalaze se na internet adresi:
<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/printTable.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00115&printPreview=true#>

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Metodološki koncept, definicije i klasifikacije

Korišćena metodologija je u skladu sa Sistemom nacionalnih računa (SNA 2008) i Evropskim sistemom nacionalnih računa (ESA 2010).

ESA 2010 definiše koncepte, definicije i računovodstvena pravila koja se primjenjuju za obračun podataka nacionalnih računa u cilju postizanja međunarodne uporedivosti. ESA 2010 predstavlja skup međusobno povezanih i konzistentnih tabela, računa, klasifikacija i bilansa koji predstavljaju statističko-dokumentacionu osnovu za praćenje privrednih aktivnosti.

Bruto domaći proizvod (BDP) mjeri ukupnu vrijednost dobara i pruženih usluga koje su proizvele rezidentne institucionalne jedinice.

Klasifikacija ekonomskih jedinica po djelatnostima u skladu je sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja je usklađena sa Klasifikacijom ekonomskih djelatnosti Evropske zajednice (NACE Rev.2).

Metodologija obračuna

Uprava za statistiku sprovodi obračun BDP-a po proizvodnoj i potrošnoj metodi i obračuni su međusobno nezavisni.

Obračun BDP-a uključuje sve djelatnosti unutar granica proizvodnje definisane metodologijama SNA 2008 i ESA 2010 i obuhvata cjelokupnu teritoriju Crne Gore.

Procjena neobuhvaćene ekonomije djelimično je uključena u obračun BDP-a.

Proizvodna metoda

Osnovne kategorije obračuna BDP-a po proizvodnoj metodi su:

Bruto vrijednost proizvodnje se definiše kao tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga. Obračunata je po djelatnostima u približnim osnovnim cijenama, jer su sve subvencije tretirane kao subvencije na proizvode i uzete u obračun na nivou nacionalne ekonomije.

Intermedijalna potrošnja po nabavnim cijenama je vrijednost proizvoda i usluga koji se transformišu, koriste ili troše u procesu proizvodnje.

Bruto dodata vrijednost predstavlja razliku između bruto vrijednosti proizvodnje i intermedijalne potrošnje.

Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama iskazuje vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga rezidentnih jedinica, tj. zbir bruto dodatih vrijednosti po djelatnostima i poreza na proizvode umanjениh za subvencije na proizvode.

U obračun intermedijalne potrošnje po djelatnostima uključene su usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene (FISIM) čime je obračun BDP-a usklađen sa Evropskim standardima.

Tekuće cijene

Obračun bruto dodate vrijednosti u tekućim cijenama najvećim dijelom zasniva se na podacima Finansijskih iskaza (Bilans uspjeha i Statistički aneks) za privredna društva i druga pravna lica i podacima redovnih statističkih istraživanja.

Kvalitet podataka Finansijskih iskaza je poboljšán dodatnim procjenama uz korišćenje podataka iz statistike poljoprivrede, industrije, građevinarstva, trgovine na veliko i malo, turizma, saobraćaja i ostalih statistika. Takođe, korišćeni su i administrativni podaci Centralne banke Crne Gore, Poreske uprave, Uprave carina i Ministarstva finansija.

Korišćeni podaci prilagođeni su metodološkim zahtjevima ESA 2010, a u pojedinim slučajevima su izvršene procjene na osnovu raspoloživih podataka.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po proizvodnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Za sektor Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode dvostruke deflacije, a za ostale sektore primijenjen je metod jednostruke ekstrapolacije.

Potrošna metoda

Tekuće cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi u tekućim cijenama zasniva se na podacima iz redovnih istraživanja Uprave za statistiku, Ministarstva finansija, Centralne banke Crne Gore, Uprave carina i Poreske uprave.

Za obračun lične potrošnje domaćinstava korišćeni su podaci iz redovnih istraživanja Uprave za statistiku, kao i iz različitih administrativnih i ostalih raspoloživih izvora. Korišćena je COICOP klasifikacija na četvrtom nivou. Za obračun lične potrošnje domaćinstava primijenjen je metod Robnih tokova (Commodity flow approach) koji predstavlja balans svih tokova roba i usluga proizvedenih i uvezenih na jednoj strani i korišćenih i izvezenih na drugoj strani.

Podaci o izdacima države izračunati su na osnovu podataka Ministarstva finansija i Završnog računa budžeta Crne Gore. Individualna potrošnja države obuhvata rashode za obrazovanje, zdravstvo, socijalnu zaštitu, sport, kulturu i rekreaciju. Ostali rashodi države predstavljaju kolektivnu potrošnju (opšte javne službe, vojna i civilna odbrana sa ministarstvom, stambeno-komunalni poslovi i sl.).

Bruto investicije u osnovna sredstva obračunate su na osnovu metode Robnih tokova (Commodity flow approach), korišćenjem podataka iz redovnih statističkih istraživanja i finansijskih iskaza privrednih društava.

Podaci o izvozu i uvozu roba i usluga zasnivaju se na podacima Bilansa plaćanja Centralne banke Crne Gore.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Na osnovu raspoloživih podataka obračun je izvršen u stalnim cijenama primjenom metode ekstrapolacije za potrošnu kategoriju Potrošnja države, a za sve ostale potrošne kategorije obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode deflacije.

Detaljna serija podataka prema ESA 2010 u tekućim i stalnim cijenama nalazi se na web stranici Zavoda za statistiku www.monstat.org

Tiraž: 60 primjeraka

Izdaje i štampa Uprava za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, tel/fax (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:

Odsjek makro-ekonomskih statistika i nacionalnih računa

tel/fax +382-20-223 435

Web: www.monstat.org

email: contact@monstat.org